

Zákon Ríšskeho snemu č. 10/2002

z 28. júna 2002

o ochrane prírody

v znení zákona č. 82/2024, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 10/2002 o ochrane prírody

**My, Pavol II. Luxemburský, z Milosti
Cisár arauský, etc...,**

a

**My, Matúš II., z Milosti Božej cisár
rímsko-arauský, et cetera...,**

**všetkým, ktorí toto vidia alebo počujú,
Náš pozdrav! Dávame na vedenie, že:**

**Ríšsky snem sa uzniesol na tomto
zákone:**

§ 1

Základné pojmy

Ochranou prírody a krajiny sa podľa tohto zákona rozumie starostlivosť štátu, právnických osôb a fyzických osôb o voľne rastúce rastliny, voľne žijúce živočíchy a ich spoločenstvá, prírodné biotopy, ekosystémy, nerasty, skameneliny, geologické a geomorfologické útvary, ako aj starostlivosť o charakteristický vzhľad a využívanie krajiny. Ochrana prírody a krajiny sa realizuje najmä obmedzovaním a usmerňovaním zásahov do prírody a krajiny vrátane ochrany prírodných procesov, podporou a spoluprácou s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov, ako aj spoluprácou s orgánmi štátnej správy, obcami, nižšími a vyššími územnými celkami, kráľovstvami a krajinami na Ríšskom sneme zastúpenými (ďalej len „provincie“), štátnymi odbornými organizáciami, vedeckými inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami, ktorých predmetom činnosti je ochrana prírody a krajiny. Ochrana prírody a krajiny sa podľa tohto zákona realizuje vo verejnom záujme.

§ 2

Všeobecná ochrana prírody a krajiny

(1) Každý je povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrozovaním, poškodzovaním

a ničením a starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability.

(2) Významný krajinný prvok možno užívať len takým spôsobom, aby nebol narušený jeho stav a nedošlo k ohrozeniu alebo k oslabeniu jeho ekologicko-stabilizačnej funkcie.

(3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispejú k jeho vytváraniu a udržiavaniu.

(4) Podnikatelia a právnické osoby, ktorí svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú povinní na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia.

(5) Podnikatelia a právnické osoby sú povinní opatrenia podľa odsekov 3 a 4 zahrnúť už do návrhov projektov, programov, plánov a ostatnej dokumentácie vypracúvanej podľa osobitných predpisov.

§ 3

Stupne ochrany prírody a krajiny

(1) Územnou ochranou prírody a krajiny (ďalej len „územná ochrana“) podľa tohto zákona sa rozumie ochrana prírody a krajiny na území Svätej ríše rímskej – Arauského cisárstva (ďalej len „SRR-AC“) alebo jeho časti.

(2) Pre územnú ochranu sa ustanovuje päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje.

(3) Na území SRR-AC platí prvý stupeň ochrany, ak tento zákon alebo všeobecne záväzný právny predpis vydaný na jeho základe neustanovuje inak. V prvom stupni ochrany sa uplatňujú ustanovenia o všeobecnej ochrane prírody a krajiny podľa § 2.

(4) Ministerstvo životného prostredia (ďalej len „ministerstvo“) výnosom určí podmienky ochrany pre:

- a) druhý stupeň ochrany,
- b) tretí stupeň ochrany,
- c) štvrtý stupeň ochrany,
- d) piaty stupeň ochrany.

§ 4

Chránené územia a ich ochranné pásma

(1) Lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho alebo afrického významu a biotopy ríšskeho významu, biotopy druhov európskeho alebo afrického významu, biotopy druhov ríšskeho významu a biotopy vtákov vrátane sfahovavých druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo prírodné výtvory, možno vyhlásiť za chránené územia:

- a) chránená krajinná oblasť,
- b) ríšsky park,
- c) prírodný park,
- d) chránený areál,
- e) prírodná rezervácia, ríšska prírodná rezervácia,
- f) prírodná pamiatka, provinčná prírodná pamiatka,
- g) chránený krajinný prvok,
- h) chránené vtáčie územie,
- i) obecné chránené územie.

(2) Zoznam druhov európskeho alebo afrického významu vrátane prioritných druhov, druhov ríšskeho významu a druhov vtákov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, ustanoví výnos, ktorý vydá ministerstvo.

(3) Ak to vyžaduje záujem ochrany ríšskeho parku, chráneného areálu, prírodnej rezervácie, ríšskej prírodnej rezervácie, prírodnej pamiatky alebo ríšskeho prírodnej pamiatky možno vyhlásiť ich ochranné pásmo, a to spôsobom, akým sa podľa tohto zákona vyhlasuje príslušné chránené územie. Súčasťou ochranného pásma ríšskeho parku môže byť aj zastavané územie obce, územie určené na zastavanie alebo územie určené k územnému rozvoju.

(4) Na území ochranného pásma chráneného územia s tretím stupňom ochrany platí druhý stupeň ochrany.

(5) Na území ochranného pásma chráneného územia so štvrtým stupňom ochrany platí tretí stupeň ochrany.

(6) Na území ochranného pásma chráneného územia s piatym stupňom ochrany platí štvrtý stupeň ochrany.

(7) Ak ochranné pásmo prírodnej rezervácie alebo ochranné pásmo ríšskej prírodnej rezervácie nebolo vyhlásené podľa odseku 3, je ním územie do vzdialenosti 100 m smerom von od jej hranice a platí v ňom tretí stupeň ochrany.

(8) Ak ochranné pásmo prírodnej pamiatky alebo ochranné pásmo ríšskej prírodnej pamiatky nebolo vyhlásené podľa odseku 3, je ním územie do vzdialenosti 60 m smerom von od jej hranice a platí v ňom tretí stupeň ochrany. Toto ustanovenie neplatí, ak ide o ochranné pásmo jaskyne a ochranné pásmo prírodného vodopádu.

(9) Ak ochranné pásmo prírodnej rezervácie, ochranné pásmo prírodnej pamiatky, ochranné pásmo ríšskej prírodnej rezervácie alebo ochranné pásmo ríšskej prírodnej pamiatky nebolo vyhlásené podľa odseku 3 a ak nie je v záujme takého chráneného územia, aby malo ochranné pásmo podľa odsekov 7 alebo 8, možno spôsobom, akým sa chránené územie vyhlasuje, ustanoviť, že ochranné pásmo podľa odsekov 7 a 8 neplatí.

(10) Ak v dôsledku ustanovenia zón v chránenom území podľa tohto zákona nie je možné určiť stupeň územnej ochrany v ochrannom pásme podľa odsekov 4 až 8, platí na ňom stupeň ochrany určený vo všeobecne záväznom právnom predpise, ktorým sa ustanovujú zóny chráneného územia.

§ 5

Chránená krajinná oblasť

(1) Rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 1 000 ha, s rozptýlenými ekosystémami, významnými pre zachovanie biologickej rozmanitosti a ekologickej stability, s charakteristickým vzhľadom krajiny alebo so špecifickými formami historického osídlenia môže ríšska vláda (ďalej len „vláda“) nariadením vyhlásiť za chránenú krajinnú oblasť.

(2) Na území chránenej krajinnej oblasti, ak v tomto zákone nie je ustanovené inak, platí druhý stupeň ochrany.

(3) Podrobnosti o územnej ochrane chránenej krajinnej oblasti a vymedzenie jej hraníc ustanoví vláda nariadením. Podrobnosťami o územnej ochrane sa určuje najmä územný a časový rozsah uplatňovania zákazov a obmedzení.

§ 6

Ríšsky park

(1) Rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 10 000 ha, prevažne s ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinnej štruktúre, tvoriace najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti, môže vláda nariadením vyhlásiť za ríšsky park.

(2) Cieľom ochrany ríšskeho parku je zachovanie alebo postupná obnova prirodzených ekosystémov vrátane zabezpečenia nerušeného priebehu prírodných procesov najmenej na troch štvrtinách územia ríšskeho parku. Tento cieľ sa zabezpečuje zonáciou ríšskeho parku.

(3) Na území ríšskeho parku, ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, platí tretí stupeň ochrany.

(4) V lesoch ríšskych parkov možno hospodáriť výlučne spôsobom, ktorý nie je v rozpore s cieľom podľa odseku 2.

(5) Orgán ochrany prírody môže na území ríšskeho parku obmedziť rozsah a spôsob dopravy a vstup verejnosti do ríšskeho parku alebo do jeho časti, ak je to v záujme ochrany prírody a krajiny.

(6) Podrobnosti o územnej ochrane ríšskeho parku a jeho ochranného pásma a vymedzenie hraníc ustanoví vláda nariadením. Podrobnosťami o územnej ochrane sa určuje najmä územný a časový rozsah uplatňovania zákazov a obmedzení.

§ 7

Prírodný park

(1) Rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 500 ha, prevažne s ekosystémami pozmenenými ľudskou činnosťou, ktoré tvoria biocentrá nadregionálneho významu, alebo ktoré sú dôležité pre zabezpečenie priaznivého stavu biotopov európskeho alebo afrického

významu, biotopov ríšskeho významu, biotopov druhov európskeho alebo afrického významu alebo biotopov druhov ríšskeho významu, môže vláda vyhlásiť za prírodný park.

(2) Na území prírodného parku platí druhý alebo tretí stupeň ochrany, ak tento zákon neustanovuje inak.

(3) Stupeň ochrany prírodného parku, vymedzenie jeho hraníc a podrobnosti o územnej ochrane prírodného parku ustanoví vláda nariadením, ktorým sa prírodný park vyhlasuje. Podrobnosťami o územnej ochrane sa určuje najmä územný a časový rozsah uplatňovania zákazov a obmedzení.

§ 8

Chránený areál

(1) Lokalitu, spravidla s výmerou do 500 ha, na ktorej sú biotopy európskeho alebo afrického významu alebo biotopy ríšskeho významu alebo ktorá je biotopom druhu európskeho alebo afrického významu alebo biotopom druhu ríšskeho významu a kde priaznivý stav týchto biotopov záleží na obhospodarovaní človekom, môže vláda nariadením vyhlásiť za chránený areál.

(2) Za chránený areál možno vyhlásiť aj územie s trvalejším výskytom chránených druhov živočíchov, rastlín, nerastov a skamenelín, plochy slúžiace na prírodovedecké účely a kultúrno-výchovné účely, niektoré časti prírody dotvorené ľudskou činnosťou, arboréta a botanické záhrady.

(3) Na území chráneného areálu platí druhý, tretí, štvrtý alebo piaty stupeň ochrany.

(4) Stupeň ochrany chráneného areálu, vymedzenie jeho hraníc a hraníc jeho ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane chráneného areálu a jeho ochranného pásma ustanoví vláda nariadením, ktorým sa chránený areál a jeho ochranné pásmo vyhlasuje. Podrobnosťami o územnej ochrane sa určuje najmä územný a časový rozsah uplatňovania zákazov a obmedzení podľa uplatňovaného stupňa ochrany.

§ 9

Prírodná rezervácia, ríšska prírodná rezervácia

(1) Lokalitu, spravidla s výmerou do 1 000 ha, ktorá predstavuje pôvodné alebo

ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho alebo afrického významu alebo biotopy ríšskeho významu, alebo biotopy druhov európskeho alebo afrického významu, alebo biotopy druhov ríšskeho významu, môže vláda nariadením vyhlásiť za prírodnú rezerváciu.

(2) Prírodnú rezerváciu, spravidla predstavujúcu nadregionálne biocentrum ako súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu, môže vláda nariadením vyhlásiť za ríšsku prírodnú rezerváciu.

(3) Ak sa zistia nové skutočnosti, môže vláda nariadením zrušiť ustanovenie prírodnej rezervácie za ríšsku prírodnú rezerváciu; urobí tak vždy, ak sa ríšska prírodná rezervácia stane súčasťou vyhlásených zón chránenej krajinej oblasti alebo národného parku.

(4) Na území prírodnej rezervácie a ríšskej prírodnej rezervácie platí štvrtý alebo piaty stupeň ochrany.

(5) V prípade ohrozenia prírodnej rezervácie alebo ríšskej prírodnej rezervácie návštevnosťou môže orgán ochrany prírody rozhodnúť o jej uzavretí alebo o uzavretí jej časti pre verejnosť alebo dočasne obmedziť vstup do nej alebo do jej časti. Zákaz alebo obmedzenie vstupu je orgán ochrany prírody povinný vopred prerokovať s dotknutými obcami.

(6) Stupeň ochrany prírodnej rezervácie alebo ríšskej prírodnej rezervácie, vymedzenie jej hraníc a hraníc jej ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane prírodnej rezervácie alebo ríšskej prírodnej rezervácie a jej ochranného pásma platnosti ustanoví vláda nariadením. Podrobnosťami o územnej ochrane sa určuje najmä územný a časový rozsah uplatňovania zákazov a obmedzení podľa uplatňovaného stupňa ochrany.

§ 10

Prírodná pamiatka, provinčná prírodná pamiatka, jaskyňa a prírodný vodopád

(1) Bodové, líniové alebo iné maloplošné ekosystémy, ich zložky alebo prvky, spravidla s výmerou do 50 ha, ktoré majú vedecký, kultúrny, ekologický, estetický alebo krajnotvorný význam, môže príslušná provincia vyhláškou vyhlásiť za prírodnú pamiatku.

(2) Jedinečnú prírodnú pamiatku, ktorá predstavuje súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva

štátu, môže príslušná provincia vyhláškou vyhlásiť za provinčnú prírodnú pamiatku.

(3) Ak sa zistia nové skutočnosti, môže príslušná provincia vyhláškou zrušiť ustanovenie prírodnej pamiatky za provinčnú prírodnú pamiatku; urobí tak vždy, ak sa provinčná prírodná pamiatka stane súčasťou vyhlásených zón chránenej krajinej oblasti alebo ríšskeho parku.

(4) Na území prírodnej pamiatky a provinčnej prírodnej pamiatky platí štvrtý alebo piaty stupeň ochrany, ak tento zákon neustanovuje inak.

(5) Stupeň ochrany prírodnej pamiatky alebo provinčnej prírodnej pamiatky, vymedzenie jej hraníc a hraníc jej ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane prírodnej pamiatky alebo provinčnej prírodnej pamiatky a jej ochranného pásma ustanoví príslušná provincia vyhláškou. Podrobnosťami o územnej ochrane sa určuje najmä územný a časový rozsah uplatňovania zákazov a obmedzení podľa uplatňovaného stupňa ochrany.

(6) Jaskyňou podľa tohto zákona je človeku prístupný a prírodnými procesmi vytvorený dutý podzemný priestor v zemskej kôre, ktorého dĺžka alebo hĺbka presahuje 2 m a rozmery povrchového otvoru sú menšie ako jeho dĺžka alebo hĺbka.

(7) Prírodným vodopádom podľa tohto zákona je prírodný skalný útvar, cez ktorý vodný tok pôsobením prírodných síl bez zásahu človeka padá z výšky nad 3 m alebo preteká súvislým alebo kaskádovitým skalným zrázom strmým viac ako 75° a voda v koryte pretrváva celý rok.

(8) Jaskyne a prírodné vodopády sú prírodnými pamiatkami. Jedinečnú jaskyňu alebo prírodný vodopád, ktoré predstavujú súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu, môže vláda vyhlásiť za ríšsku prírodnú pamiatku.

(9) Stupeň ochrany jaskyne a prírodného vodopádu, vymedzenie ich hraníc a hraníc ich ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane ustanoví ministerstvo výnosom. Podrobnosťami o územnej ochrane sa určuje najmä územný a časový rozsah uplatňovania zákazov a obmedzení podľa uplatňovaného stupňa ochrany.

§ 11

Chránený krajinný prvok

(1) Významný krajinný prvok, ktorý plní funkciu biocentra, biokoridoru alebo interakčného prvku najmä miestneho alebo regionálneho významu, môže príslušná provincia vyhláškou vyhlásiť za chránený krajinný prvok.

(2) Na území chráneného krajinného prvku platí druhý, tretí, štvrtý alebo piaty stupeň ochrany.

(3) Stupeň ochrany chráneného krajinného prvku, vymedzenie jeho hraníc a podrobnosti o jeho územnej ochrane ustanoví príslušná provincia vyhláškou. Podrobnosťami o územnej ochrane sa určuje najmä územný a časový rozsah uplatňovania zákazov a obmedzení podľa uplatňovaného stupňa ochrany.

§ 12

Chránené vtáacie územie

(1) Biotopy sťahovavých druhov vtákov, najmä oblasti ich hniezdenia, preperovania, zimovania, ako aj miesta odpočinku na ich migračných trasách a biotopy druhov vtákov európskeho alebo afrického významu možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáacie územia.

(2) Ministerstvo obstaráva rišsky zoznam navrhovaných chránených vtáčích území (ďalej len „zoznam vtáčích území“), ktorý schvaľuje vláda uznesením. Zoznam vtáčích území vláda po jeho schválení zasiela Aliancii európskych monarchií.

(3) Zoznam vtáčích území, ktorý obsahuje názov lokality navrhovaného chráneného vtáčieho územia, katastrálne územie, v ktorom sa lokalita nachádza, výmeru lokality a odôvodnenie návrhu ochrany, uverejňuje ministerstvo.

(4) Pri posudzovaní vplyvov akejkoľvek činnosti na životné prostredie podľa osobitného predpisu, pri povoľovaní tejto činnosti, ako aj pri inej činnosti podľa tohto zákona sa navrhované chránené vtáacie územie zaradené do schváleného zoznamu vtáčích území považuje odo dňa schválenia tohto zoznamu za chránené územie vyhlásené podľa tohto zákona.

(5) V chránenom vtáčom území sa zakazuje vykonávať činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet jeho ochrany.

(6) Vláda nariadením vyhlási biotopy druhov vtákov európskeho alebo afrického

významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov uvedené v schválenom zozname vtáčích území za chránené vtáacie územie a ustanoví vymedzenie hraníc chráneného vtáčieho územia a zoznam činností podľa odseku 5 vrátane územného a časového obmedzenia ich výkonu.

§ 13

Obecné chránené územie

(1) Lokalitu, spravidla s výmerou do 100 ha, s kultúrnym, vedeckým, ekologickým, estetickým alebo krajínovotvorným významom môže obec vyhlásiť všeobecne záväzným nariadením za obecné chránené územie.

(2) Obecné chránené územie môže obec vyhlásiť vo svojom katastrálnom území na pozemku vo vlastníctve obce alebo na inom pozemku po dohode s jeho vlastníkom alebo správcom. Obce sa môžu dohodnúť na vyhlásení spoločného obecného chráneného územia na susediacich katastrálnych územiach na pozemkoch vo vlastníctve obcí alebo na iných pozemkoch po dohode s ich vlastníkmi alebo správcami.

(3) Vymedzenie hraníc obecného chráneného územia a podmienky jeho ochrany, najmä určenie opatrení na zabezpečenie starostlivosti o predmet ochrany územia a určenie zásad a regulatív využívania územia vrátane určenia zákazov činností alebo obmedzenia činností, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany územia, ustanoví obec všeobecne záväzným nariadením, ktorým sa obecné chránené územie vyhlasuje.

§ 14

Splnomocňovacie ustanovenia

- (1) Ministerstvo výnosom ustanoví:
- definíciu druhovej ochrany,
 - definíciu chránených druhov,
 - podmienky na ochranu chránených rastlín,
 - podmienky na ochranu chránených živočíchov,
 - podmienky na ochranu chránených nerastov a chránených skamenelín,
 - podmienky pre ochranu drevín,
 - podmienky pre obmedzenia vlastníckych práv a predkupného práva,

- h) orgány ochrany prírody a ich kompetencie,
 - i) organizácie ochrany prírody a ich pôsobnosť,
 - j) stráž prírody,
 - k) podmienky konania orgánov vo veciach ochrany prírody,
 - l) sankcie.
- (2) Provincie vyhláškami ustanovia:
- a) podmienky pre zoologické záhrady,
 - b) podmienky pre zariadenia na záchranu chránených rastlín a chránených živočíchov,
 - c) podmienky pre vedenie dokumentácie ochrany prírody a krajiny,
 - d) podmienky pre prístup do krajiny,
 - e) podmienky poskytovania finančných príspevkov,
 - f) náhradu škody spôsobenej živočíchmi.

Pavol II. Luxemburský, v. r.
cisár Arauského cisárstva

Matúš II., v. r.
cisár / imperator / מלך / імператор

Henrieta Bavorská, v. r. **Katarína Augustína**, v. r.
predsedníčka *konzulka*
Ríšskeho snemu